

Hur hanteras dödsfall inom judendomen?

Inom judendomen är det viktigt med närvaro av sina närmaste och en religiös företrädare vid dödsfallet. Den avlidna ska sedan hämtas av judiska församlingens personal på avdelningen eller i hemmet.

Medlemskap

Enligt den judiska lagen, halacha, är en jude en person som antingen är född av en judisk mor eller som har konverterat till judendomen. Antalet judar i världen beräknas till ungefär 14 miljoner. Det bor runt 20 000 judar i Sverige, varav cirka 7 000 är medlemmar i en judisk församling.

Inom judendomen finns stora skillnader mellan ortodoxa och liberala judars tolkningar av hur den judiska lagen ska följas. Det finns även stora skillnader när det gäller judars anpassning till ett icke-judiskt samhällsliv.

Grundtankar

Judendomen har en ljus och optimistisk syn på livet. Människan är skapad av Gud till Guds avbild och har förmåga till kärlek, en fri vilja och en tro på livets möjligheter. Ett gott förhållande till Gud är helt beroende av ett gott förhållande till medmänniskor – det dubbla kärleksbudet. Hemmet och familjen är den judiska religionens kärna.

Firandet av högtider spelar en stor roll och de är oftast knutna till händelser i judisk historia. Sabbaten infaller på fredagen vid solens nedgång och avslutas samma tid på lördagen. Det finns särskilda regler för hur maten ska tillagas. Kött från gris, skaldjur och blodmat är inte tillåtna. Kött och mjölkprodukter får inte förekomma vid samma måltid och köttet ska slaktas enligt bestämda regler. Eftersom alla inte följer dessa dietföreskrifter kan det vara bra att fråga personen vilka livsmedel som fungerar och inte.

Vid dödsfallet

Den döende ska få dö en värdig död, helst i närvaro av sina närmaste och en religiös företrädare. Den som ska begravas judiskt bör inte tas till bårhuset utan hämtas av judiska församlingens personal på avdelningen eller i hemmet. Därför bör man meddela närmaste judiska församling dödsfallet med en gång.

Omhändertagande

Efter dödsfallet läggs den avlidna tillrätta med armarna utefter sidorna. Händerna får inte knäppas och armarna inte läggas i kors. Oftast läses en bön. Som tecken på sorg gör de närstående en reva i ett klädesplagg som de har på sig. Barn till den avlidna gör revan på vänster sida medan övriga gör revan på höger sida.

Obduktion avvisas eftersom ingrepp i kroppen betraktas som en kränkning av Guds skapelse – kroppen. Undantag kan göras om det krävs för att fastställa dödsorsaken eller vid misstanke om brott. Balsamering tillåts om begravningen måste skjutas upp av någon anledning, exempelvis för att invänta sörjande som reser långt.

Svepning och visning

I varje judisk församling finns ett begravnings-sällskap, Chevrah Kadisha. Detta sällskap hämtar och genomför en rituell rengöring av den avlidna. Män rengör män och kvinnor rengör kvinnor. Den avlidna kläs i en enkel vit klädnad. En man får sin bönesjal om axlarna och en av tofsarna klipps av så att den inte längre är användbar för religiösa ändamål. Begravnings-sällskapet tillhandahåller även en enkel kista i trä som är sammansatt med träpluggar istället för spikar eller skruvar.

Begravningsceremoni

En judisk begravning ska ske så snart som möjligt, helst inom 2-3 dagar efter dödsfallet, men inte på sabbaten eller helgdagarna. Under ritualen är kistan svept i ett svart tyg med Davidsstjärnan. Ceremonin utförs av kantorn eller rabbinen och under ceremonin kan det förekomma sång eller musik och blommor, även om det inte är vanligt. De manliga begravningsdeltagarna bär huvudbonad.

Minnesstund

På begravningsdagen samlas de närstående i hemmet och vänner lagar en måltid åt dem. De närstående sörjer i tre perioder: sju dagar i djup

FONUS

—
ETT PERSONLIGT
AVSKED

sorg, trettio dagar för den närmaste familjen och därefter elva månader i mindre djup sorg.

Gravsättning

Som regel gäller jordbegravning, även om kremering förekommer i undantagsfall. När kistan sänkts i graven kastar släkt och vänner tre skopor jord på kistan, även blommor kan kastas.

I Sverige finns judiska begravningsplatser i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad och Sundsvall. Gravsten sätts ofta upp på första årsdagen efter dödsfallet. Om man besöker en judisk begravningsplats är det vanligt att man lägger en liten sten på gravstenen för att visa sin vördnad.